

Bechterew och RA På Volvo finns det plats för alla

Båda arbetar på Volvo Personvagnar i Köping. Maskinoperatör Tommy Bergström är 34 år och har haft Bechterews i 10 års tid, och lönechef Laila Karlsson insjuknade i RA för drygt 30 år sedan. Volvo är en stor arbetsplats, över 1200 anställda, och är i och med det en betydande arbetsgivare i Köping.

Tommy Bergström anställdes på Volvo i stort sett direkt efter avslutad skolgång. I början arbetade han som montör, men efterhand som sjukdomen gjorde sig påmind, övergick han till lättare arbete, och sysslar nu i huvudsak med att svarva och fräsa. Han arbetar vid flera maskiner, arbetsuppgifterna varierar och det är teamarbete som gäller. Han fick halv sjukpension för två år sedan, och sjukskrivningarna har avlöst varandra.

– Jag trivs på Volvo. Det är en bra kamratanda och kontakterna med företagshälsovården fungerar bra. Det har det gjort hela tiden allteftersom min sjukdom utvecklats. Arbetsgivaren visar förståelse och jag har inte hört något negativt när jag varit sjukskriven. Vi har inte behövt ändra på något vad gäller min arbetsplats. Och skulle det behövas så ordnas det också.

Han är patient hos reumatolog Lydia Janitschkova vid Apalby Läkar-

mottagning i Västerås, går på provtagning ungefär en gång i halvåret. Han medicinerar med Salazyporin och Celebra. Den egna träningen är det lite si och så med.

– Jag har väl inte tränat som jag skulle, det är arbete, familj och barn som kommer i första hand. Och visst blir det besvärligt när smärtorna sätter in.

Sjukdomen har begränsat hans liv på olika sätt, tidigare var han aktiv med ishockey, fotboll, innebandy och hade också flugfiske som stort intresse. Och vad gäller hemarbete så är det hustrun som får dra det största lasset.

– Min familj far illa av att jag har en reumatisk sjukdom, de får sitta emellan. När jag kommer in i sämre perioder blir jag irriterad, sover dåligt på grund av smärta, och då leker jag heller inte med barnen som jag annars skulle ha gjort. Det är frustrerande för både min fru och mig.

Från folkskola till akademiska betyg

Laila Karlsson arbetar som lönechef sedan många år tillbaka. Hon har en brokig bakgrund. Redan efter 7-årig folkskola gick hon ut i arbetslivet. Men som vuxen tog hon sitt förnuft till fånga och vidareutbildade sig. Och det gjorde hon rejält. Hon ångrar inte en dag att hon ändrade inriktning i sitt liv:

– Jag kom till Volvo och började arbeta på datasidan, men jag har ju

hela tiden insett att det är personalfrågor som är mitt gebit. Men visst har mina reumatiska besvär satt många käppar i hjulet.

Laila fyller 62. Och efter många funderingar så har hon accepterat avtalspensionen som träder i kraft om någon månad, men det har inte varit lätta beslut.

– Jag har i stort sett inte varit sjukskriven alls, men jag har heller inte haft så många andra intressen än jobbet de senaste åren. Det kräver så otroligt mycket att arbeta med lönefrågor, och förändringar sker hela tiden. Jag reser också en del i arbetet, och efter några dagars resande så fullkomligt stupar jag i säng.

Hon må heta Laila Karlsson, men inom den egna familjen kallas hon för Laila "Klippan Karlsson". Hon är bestämd, målmedveten och fullständigt utan egen känsla för sjukdom och att ta det lite lättare i livet. Kanske ligger det i hennes gener, och kanske har livet präglat henne, men hon ger sig aldrig utan kamp.

Blev sjuk efter graviditet

– Ett halvt år efter det att jag fått mitt andra barn, som nu är lite drygt 30 år, fick jag influensa och blev väldigt dålig. Kunde knappast hålla i en sked, kunde inte knäppa knapparna på barnets kofta. Jag sökte hjälp på ortens sjukhus, men fick då veta att ingen hjälp fanns att få. En läkare sa till mig

att jag skulle sitta i rullstol inom två år. Jag upplevde en känsla av total hjälplöshet.

Hon sökte hjälp på annat håll, och fick både kortisonsprutor och värmebehandling. Men framförallt fick hon möjlighet att komma ur sin svåra situation, och kunde också fortsätta studera, vilket hon var i full färd med just då.

– Det var kämpigt på alla sätt och vis, men jag har aldrig accepterat att kliva åt sidan eller att bli sittandes. Och min envishet är på både gott och ont. Mina barn tycker inte jag är riktigt klok som inte har tagit det lugnare, men jag skulle inte ha mått bra av att inte nå de mål jag själv satt upp.

För åtta år sedan stelopererade hon ena handen.

– Smärtorna var totalt sanslösa i handen, det hände att jag satt och slog

med den mot ett bord, bara för att uppleva en annan slags smärta, men efter steloperationen är smärtan helt borta. Men nu behöver både höfter och knän opereras, men jag har inte tagit mig den tiden.

Hon medicinerar bland annat med Salazyporin, och antalet smärtstillande tabletter som inmundigas är nog ganska stor för att hon ska kunna ta sig ur sängen vissa tider: Hon säger leende:

– Jag har en fullständig plåtmage. Det går hur bra som helst tack vare att magen aldrig protesterat. Men skulle jag inte ha denna suveräna mage, så hade jag inte fungerat som jag faktiskt har gjort. Men jag oroar mig heller inte i onödan, tar en sak i taget, löser ett bekymmer åt gången.

Har hittat sin plats i livet

Det är inte enbart ledbesvär hon har, varje förkylning slutar numera med en

ordentlig lunginflammation. Då ordineras hon penicillin och vila. Penicillinen tar hon enligt ordinationen, men lika fort som febern är borta, lika fort är hon tillbaka på arbetet.

– Jag har en överenskommelse med min arbetsgivare, och det är det som gäller. Det här är min plats i livet, säger hon om Volvo. Här har jag fått all den kompetensutveckling jag vill ha, här lär jag mig nya saker varje dag, ny lagstiftning, nya förordningar och bestämmelser. Det händer alltid något nytt.

Hon medger att hon i alla lägen, ända sedan barnsben, kunnat prata för sig och hon känner sitt egenvärde.

– Jag har jobbat hårt, har gjort mycket för det här företaget, men det har också lönat sig, jag är nöjd med lönen och med arbetsförhållandena.

Hon ser absolut inget positivt med att vara sjuk, det har inte tillfört henne något gott:

– Det har ju bara gett mig en massa ont, säger hon.

Hon har blivit tvingad att byta bostad, hon har fått sluta med nästan all aktivitet som förut berikade hennes liv.

– Tidigare spelade jag bowling, fotvandrade, paddlade kanot, dansade, åkte skidor både på längden och tvären. Men det har också varit en prioritering, eftersom jag satt arbetet i första hand. Och jag har inte ångrat mig en sekund.

Men det finns en bit av hennes liv, som hon aldrig har släppt, hur sjuk hon än blivit, hur mycket hon än arbetat, och det är livet vid symaskinen. Och det är ingen dålig symaskin hon införskaffats. Den är datastyrd, och det är de mest fantastiska skapelser som växer fram under Lailas stela fingrar. Numera syr hon även barnkläder. På hyllorna invid pärmar om anställningstrygghet och MBL finns foton på hennes två barnbarn. Och det är ingen tvekan om var tiden kommer att läggas nu när hon lämnar Volvo, och barnbarnen har även tidigare fått mycket av hennes tidsutrymme. För att kunna krypa med dem på golvet har hon på sin eminenta symaskin sytt sig knäskydd, som hon trär på sina värkande utslitna knän för att kunna umgås med småttingarna.

Text Greta Thorén

Volvo i Köping

Köpings Mekaniska Verkstad, KMV, som grundades 1856 av den 43-åriga civilingenjören Otto Hallström, hade i början en bred produktion. Utvecklingen som senare ägde rum gick mot tillverkning av verktygsmaskiner. Och det var just KMV:s goda rykte som tillverkare av kuggväxlar och verktygsmaskiner som gjorde att de tillfrågades när en tillverkare behövdes till den första Volvobilen, Jacob 1927.

Samarbetet ledde senare till att Volvo köpte KMV 1942. Och alltsedan starten 1927 har det i Köping tillverkats och monterats växellådor för Volvo, en tillverkning som idag sker i högautomatiserade, datorstyrda maskiner. Växellådorna förmonteras i robotceller och slutmonteras och provkörs med en kombination av manuellt arbete och automatiserad process. Tillverkning av bakaxeltillverkning startade i Köping 1965. Chassitillverkning startade 1966. Hjulenheter fram och bak bearbetas och monteras komplett i Köping. Värme- och ytbehandling ingår som en viktig delprocess i tillverkningen av detaljer till transmissioner.

Produktionen är igång 24 timmar/dygn sju dagar i veckan. Det finns verkstadspersonal som arbetar exempelvis enbart natt, eller enbart helg, eller 2-skift eller 3-skift:

– Det finns nog inte en arbetstid som vi inte har, säger lönechef Laila Karlsson. Vi nyanställer personal idag, och de vi anställer bör ha gymnasiekompetens. Dels för att de då är bra på matematik och engelska, men de är också de mest utvecklingsbara. Men vi har ju givetvis personal som arbetar här i över 30 år som endast har 7-årig folkskola i botten.